

Strukturmeldingen - Notat til Kunnskapsdepartementet i forbindelse med regionalt dialogmøte 23. september

Status for arbeidet

HiOA tar utgangspunkt i to sentrale premisser: For det første er det et nasjonalt mål at samfunnets behov for kunnskap og kompetanse skal møtes av utdanning og forskning av høy kvalitet. Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning skal bidra til konkretisere og operasjonalisere de nasjonale forsknings- og utdanningspolitiske prioriteringene som allerede er varslet. SSB, NHO, Tilstandsrapporten og en lang rekke stortingsmeldinger og strategier peker videre på et vedvarende og økende behov for kandidater fra de sentrale profesjonsutdanningene. Dette er utdanninger som utgjør kjernevirksomheten ved HiOA og hvor et tett samarbeid med arbeidslivet og forskningsbasert profesjonsutdanning og -utøvelse blir viktigere og viktigere. UH-sektorens struktur må, sammen med finansieringssystemet, først og fremst være virkemidler for å nå den overordnede målsetting om å være rustet til å møte samfunnets samtidige og framtidige kompetansebehov.

For det andre er HiOA som institusjon et resultat av to ferske fusjoner: fusjonen mellom Høgskolen i Akershus og Høgskolen i Oslo 1. august 2011 og innlemmelsen av forskningsinstituttene AFI og NOVA 1. januar 2014. HiOA har altså allerede gjennomført an del av de grepene som regjeringen nå ser et nasjonalt behov for. Samtidig er vi ikke i mål og det er heller ikke slik at alle utfordringer er løst. HiOAs innsats framover bør derfor først og fremst rettes mot å ta ut de faglige og organisatoriske gevinstene ved de fusjonene som er gjennomført og mot å styrke arbeidslivstilknytningen ytterligere.

På bakgrunn av dette er det så langt særlig to områder som peker seg ut og som vil bli viktige i HiOAs endelig innspill til meldingen:

- 1) Økt kvalitet og robuste fagmiljøer er de viktigste målsetningene for strukturmeldingen. En vurdering av struktur må derfor også inkludere en vurdering av arbeidsdeling, både nasjonalt og regionalt. HiOA vil bidra til dette gjennom å se på hvordan vi ytterligere kan spisse egen fagprofil inn mot profesjonsutdanningene, i tråd med Strategi2020, blant annet har vi allerede satt i gang et arbeid med å gjennomgå studieporteføljen. Videre vil HiOA anbefale at KD i meldingen gå inn for at det nedsettes en felles arbeidsgruppe for regionen som skal vurdere arbeidsdelingen mellom institusjonene i Oslo-området og Østlandsregionen. Meldingen bør gi gruppen et tydelig mandat og en klar frist. HiOA er innstilt på å være med på å vurdere egen studieportefølge opp mot behovet for konsentrasjon og arbeidsdeling, blant annet ved å se på om enkelte utdanninger bør konsentreres ved andre institusjoner mot at vi på vår side styrker kjerneutdanningene innenfor profesjonsfagene. I tillegg ønsker vi også å se på hvordan vi gjennom en større grad av formalisert samarbeid med andre institusjoner kan styrke områder der vi ikke er gode nok i dag.
- 2) En nasjonal hovedutfordring er at det er for lite forskning på og for profesjonene. Strukturmeldingen må derfor vektlegge betydningen av profesjonsutdanninger med stor arbeidslivsrelevans og et solid forskningsmessig grunnlag. I et framtidig institusjonslandskap skal HiOA være sentral i regionen som leverandør av kandidater og kunnskap til viktige profesjoner det er et stort og økende behov for. En avgjørende del av dette er å på sikt realisere ambisjonen om å bli Norges profesjonsuniversitet, etter modell fra NTNU og

NMBU. Dette betyr at vi ytterligere må styrke den profesjonsrettede FoU-aktiviteten, både gjennom strukturelle, organisatoriske og faglige grep. Der er fakultetene, Senter for profesjonsstudier (SPS) og Senter for velferds- og arbeidslivsforskning (SVA) avgjørende.

Innspill til dagorden for møtet

Ut ifra dette ønsker vi oss følgende punkter på dagsorden for det regionale dialogmøtet:

- En presentasjon av samfunnets behov for kunnskap og kompetanse og hvilke nasjonale målsettinger som er satt innen høyere utdanning og forskning for å møte disse. Hvor er vi nasjonalt i forhold til måloppnåelse? Hvilke strukturelle utfordringer er i dag til hinder for å nå målsettingene? Hvilke strukturelle grep er nødvendige for å sikre måloppnåelse?
- Muligheter og utfordringer knyttet til regionalt vs. nasjonalt ansvar og perspektiv. Eksempelvis mulige spenninger mellom regionalt behov vs. nasjonal kvalitet. Hvordan kan man i større grad enn i dag realisere en hensiktsmessig arbeidsdeling nasjonalt og i regionen ut ifra en to-delt målsetning om større faglig kvalitet og å kunne møte behovet for kunnskap og kompetanse?
- Dersom man peker ut noen institusjoner som får en nasjonal rolle, slik NTNU f.eks. har signalisert at de ønsker seg for teknologi, hvordan skal en slik oppgave løses og finansieres? Vil forslaget om å ha en sentral "forskningskjerne" og studiesteder som "underbruk" som leverer utdanninger og kandidater, gi den kvaliteten samfunnet har behov for?
- Hvordan sikrer man sammenhengen mellom nasjonale mål, Langtidsplanen, struktur i sektoren og finansieringssystemet? Vurderingen av finansieringssystemet og strukturmeldingen må sees i sammenheng. Hvilke insentiver for formaliserte utdanningssamarbeid på tvers av institusjoner bør finansieringssystemet ha? Hvilke disinsentiver er det i systemet i dag?
- Det er sannsynlig at ytterligere fusjoner vil gjøre det reelle skillet mellom høgskoler og universiteter enda mer uklart. Strukturmeldingen bør ta stilling til hvilke faglige fullmakter som skal ligge til institusjonene og om disse også framover skal knyttes til ulike institusjonsbetegnelser. Finansieringssystemet må sikre at like utdanninger behandles likt, uavhengig av institusjonstype.
- Det hadde i tillegg vært nyttig hvis KD på møtet kan presentere en systematisk gjennomgang av studieprogram og fagområder for de deltakende institusjonene, fortrinnsvis sammenstilt med sentrale indikatorer slik som antall studieplasser, søkertall og gjennomstrømming. Dette vil bidra til gi deltakerne et totalbilde av institusjonslandskapet i regionen og danne felles kunnskapsgrunnlag for videre diskusjon.